

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště opONENTA,
instituce**

MUDr. Vojtěch Peřina, Ph.D.

Medikamentózně podmíněná osteonekróza.
Onemocnění COVID-19 mezi zubními lékaři

doc. MUDr. et MUDr. Lukáš Hauer, Ph.D.

Stomatologická klinika LF v Plzni UK a FN Plzeň

Volba a aktuálnost tématu

Autor se v předkládané habilitační práci zabývá dvěma odlišnými tématy, a to osteonekrózou čelistí a zvukovodu způsobenou léčivý a dopady pandemie COVID-19 na organizaci stomatologické péči v ČR. Tematická heterogenita práce je zdůvodněna bezprecedentním zásahem tohoto onemocnění nejen do běžné klinické, ale i vědecko-výzkumné činnosti a do chodu institucí a zdravotnických zařízení obecně. Problematika prevence a léčby lékově navozených osteonekróz čelistí a zvukovodu nespadá jen do oboru stomatologie a ORL, resp. maxilofaciální chirurgie, nýbrž je zde vyžadován multidisciplinární přístup se zapojením řady zainteresovaných odborností podílejících se na terapii chorob, u nichž je indikována farmakoterapie riziková pro vznik těchto lézí. Vzhledem k stále přetrvávajícím nezodpovězeným otázkám v podstatě ve všech oblastech týkajících se těchto osteonekróz, nadále se rozšiřujícím spektru potenciálně rizikových léčiv, významnému snížení kvality života postižených pacientů s rizikem trvalých následků i život ohrožujících komplikací a negativnímu ovlivnění léčby základního onemocnění lze vybrané téma považovat za naléhavý problém současné medicíny. Stejně tak považuji za vysoce aktuální a potřebné zhodnocení dopadů pandemie COVID-19 na péči poskytovanou zubními lékaři i na ně samotné, a proto také výběr tohoto tématu velmi oceňuji. Nicméně se nabízí otázka nevyužití možnosti většího propojení obou dotčených oblastí, např. analýzou vlivu pandemie COVID-19 na pacienty v riziku vzniku nebo s již rozvinutou medikamentózně podmíněnou osteonekrózou, a tím tak docílení větší homogenity habilitační práce. Toto zohledňuji i v dotazech opONENTA.

Formální úprava

Habilitační práce má charakter komentovaného souhrnu 7 publikovaných prací autora (všechny jsou v plném znění součástí) a je sepsána v českém jazyce na 143 stranách (včetně příloh). Členění práce na 7 kapitol je logické a přehledné. V komentované části je odborný text vhodně doplněn 5 tabulkami (tabulka 4 má chybně zadaný název-počet pacientů versus počet lézí) a 5 grafy (v textu s chybně číslovanými odkazy). Dále je v rámci každého tématu prezentováno jedno Odborné stanovisko představenstva ČSK a také anamnestický dotazník včetně jeho vyhodnocení určený k stratifikaci infekčního rizika COVID-19. Na těchto dokumentech se autor habilitační práce podílel jako hlavní autor a koordinátor autorského kolektivu, což je deklarováno v příloze 1. Příloha 2 pak obsahuje dotazník použitý v rámci dotazníkového šetření, z jehož výsledků vycházejí publikace týkající se tématu pandemie COVID-19. Seznam použité literatury obsahuje 288 relevantních a recentních publikací z anglosaské i domácí odborné literatury. Citační styl je jednotný, reference jsou řazeny podle pořadí citací v textu. Práce je psána srozumitelně, stylisticky je na odpovídající úrovni. Mírně rušivým faktorem jsou poměrně četné překlepy i gramatické chyby (především v interpunkci),

kterým se jistě dalo v době možnosti automatických oprav v textových editorech snadno vyvarovat.

Materiál, metodika, výsledky, význam pro obor

Téma medikamentózně podmíněných osteonekróz je podloženo 4 publikovanými pracemi autora (+ publikovaná odpověď na komentář k jednomu z článků formou „letter to the editor“), přičemž 2 články, kde je uchazeč spoluautorem, jsou publikovány v časopisech s impakt faktorem (Q3/Q2 = klinická neurologie/ORL a Q4 dle roku publikace) a 2 články, kde je uchazeč hlavním autorem a spoluautorem vyšly v recenzovaných neimpaktovaných časopisech. Část habilitační práce věnovaná vlivu pandemie COVID-19 na zubní péči v ČR je pak podložena 3 publikacemi. Dvě z nich jsou v impaktovaných časopisech (Q1 a Q2 dle roku publikace), přičemž u obou je uchazeč korespondenčním autorem a zbývající článek, kde je hlavním autorem, byl publikován v recenzovaném neimpaktovaném časopise. Z těchto 7 publikací jsou 4 původní práce, 1 přehledové sdělení, 1 kazuistika a literární přehled a 1 praktické sdělení. V rámci úvodu k oběma tématům je na úrovni současného stavu poznání diskutována daná problematika včetně významu výsledků pro klinickou praxi. Zde bych měl jen několik drobných připomínek: k etiologii a patogenезi osteoradionekrózy (je zmíněna Marxova teorie „3H“ z roku 1983, vhodné též uvést novější teorii radiací indukovaného fibroatrofického procesu Delanianové z roku 2004); ibandronát je v současnosti řazen spíše ke 3. generaci bisfosfonátů; zvýšené riziko je prokázáno v případě sekvenční antiresorpční terapie v pořadí bisfosfonát-denosumab). V této části práce velmi oceňuji vyhodnocení vlastního souboru pacientů s lékově navozenými osteonekrózami za téměř dvacetileté období a přehledné chronologické shrnutí průběhu pandemie v ČR i toho jakým způsobem se dotýkala stomatologické péče. Je třeba též vyzdvihnout uchazečovo autorské zapojení do tvorby doporučení vydávaných ČSK s praktickými výstupy pro organizaci práce zubních lékařů s cílem minimalizace negativních dopadů pandemie, a především pak následnou analýzu s publikovanými výsledky, která je součástí komentovaných článků této práce a způsobem i rozsahem provedení je unikátní. Význam pro obor tak spatřuji v budoucím využití této metodiky v podobných situacích, kdy dochází k neočekávanému a plošnému postižení celého stomatologického segmentu zdravotní péče. Stejně tak i získané poznatky z oblasti diagnostiky a terapie lékově navozených osteonekróz jsou reálně využitelné v klinické léčebně-preventivní činnosti.

Celkově habilitační práce MUDr. Vojtěcha Peřiny, Ph.D. svým obsahem, formou i rozsahem odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na habilitační práci podle § 72 odst. 3 Zákona č. 111/1998 Sb. a doporučuji její přijetí jako podklad pro habilitační řízení a pro udělení titulu docent Stomatologie.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Jaký měla dopad pandemie COVID-19 na pacienty s medikamentózně podmíněnou osteonekrózou na Vašem pracovišti? Pozorovali jste vyšší výskyt komplikací, docházelo k oddalování chirurgické terapie apod.?
2. V práci uvádíte doporučení vyčkávací strategie při známkách spontánní sekvestrace kosti u pacientů s medikamentózně podmíněnou osteonekrózou čelisti. Jak posuzujete tuto situaci a postupujete u nemocných s naléhavou potřebou zahájení/pokračování systémové onkologické terapie?
3. V práci uvádíte, že došlo u medikamentózně podmíněných osteonekróz čelistí ke zhojení v 50,3 % případů provedení neradikálního chirurgického výkonu. Jaká byla kritéria pro označení výkonu jako neradikálního a jakým způsobem pak došlo ke zhojení lézí?

4. Zaznamenali jste na Vašem pracovišti medikamentózně podmíněnou osteonekrózu čelisti u pacienta, který nikdy neužíval antiresorpční léčbu? Pokud ano, které léky se pravděpodobně podílely na jejím vzniku?

Závěr

Habilitační práce MUDr. Vojtěcha Peřiny, Ph.D., „Medikamentózně podmíněná osteonekróza. Onemocnění COVID-19 mezi zubními lékaři“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Stomatologie.

V Plzni

Dne 15. 4. 2024

.....
podpis